

prebivalstva in proti kateremu se mora nastopiti z največjo brezobzirnostjo.

Rudarji pozor!

Meseca oktobra lanskega leta ustavile so rudarske zadruge (Knappschafts-Berufsgenossenschaften) v Bochumu na Pruskem zavarovalno rento (penzijo) vsem tistim po nezgodah v pruskih rudokopih prizadetim inozemskim rudarjem in njihovim vdovam in sirotam, kateri so se bili vrnili v svojo domovino, da bi tam uživali zavarovalno rento. Takih rudarjev je tudi, žalibog, med Slovenci precejšnje število. Zdravi in čili so se ločili od nas, v pruskih rudokopih zadela jih je nesreča, in vrnili so se pohabljeni, ako niso celo življenje zgubili.

Pruski rudokopi so ustavili rento z ozirom na novo nemško obrtno zavarovalno postavo proti nezgodam, po kateri se mora podeljena zavarovalna renta uživati v nemški državi, in miruje plačilo za inozemce tako dolgo, dokler prebivajo v inozemstvu (torej tudi v domovini).

Pritožbe na razsodišče v Dortmundu so se zavrnilo, in tudi naš konzul v Kölnu obvestil je prizadete delavce, da bodo ostale vse pritožbe brezvspešne, ker je državni zavarovalni urad (Reichsversicherungsamt) v Berlinu kot najvišje sodišče o zavarovalnih rentah izdal okrožnico, naj se v inozemstvu stanujočim inozemcem zavarovalne rente ustavijo na podlagi novega obrtnega državnega zavarovalnega zakona.

Veliko prizadetih rudarjev in njihovih družin se je torej podalo nazaj na Prusko, kjer se jim je po prihodu zavarovalna renta zopet izplačevala. Dosti pa jih je ostalo v domovini brez rente.

Mica Žikovšek, rudarjeva vdova v Rofeugozdu, okraj Laško, se je sicer tudi podala nazaj na Prusko, kjer dobiva zopet prej ustavljeno zavarovalno rento, vložila pa je pravočasno in morda tudi edina rekurs proti ustavljenju na državni zavarovalni urad po svojem zastopniku gosp. dr. Josip Kolšek, odvetniku v Laškem trgu. In res je ugodil državni zavarovalni urad v Berlinu vloženemu rekursu ter je nedavno obsodil rudarsko zadrugo v Bochumu v plačilo vseh zaostalih ustavljenih mesečnih zavarovalnih rent.

S to sodbo je priznana pravica avstrijskih rudarjev, uživati v domovini zavarovalno rento pruskih rudokopov, ako se jim je zavarovrlna renta podelila pred oktobrom leta 1900, na kar naj bodo vsi slovenski prizadeti rudarji opozorjeni.

Politični pregled.

Notranji položaj. — Nasprotje mej Čehi in vlado je znamenito poostriilo ves politični položaj. Nemci so nekaj časa zasmehovali govorice o ministrski in parlamentarni krizi ter se rogali poročilom, da odstopi minister Rezek, ali dr. Kramarja ostri govor v proračunski debati je pokazal, da so te govorice bile več kakor utemeljene. Vlada je svoj čas dala Čehom pozitivne obljube, a svoje besede ni držala in zato so Čehi zaželi proti nji boj. Storitni so morali to tembolj, ker

vlada Körberjevo odločno v Čehom in sploh Slovanom nasprotnem duhu. Že danes je gotovo, da se Körberju ne posreči, spraviti proračun pred Božičem pod streho, a vse kaže, da bodo prihodnji dnovi silne važnosti za daljno prihodnost.

Poslanska zbornica je v ponedeljek pozno zvečer doglala prvo branje proračuna in je bil isti odkazan proračunskemu odseku. V zadnji seji sta bila izmed proračunskih govorov važna samo dva: Wolf in Heroldov. Wolf je razkladal svoj program in se delal velikega avstrijskega patrijota. Herold pa je vladi očital, da je izzvala boj s tem, ker ni držala slovesnih svojih obljub. V prihodnjih sejah se bodo rešili različni nujni predlogi, ki so bili pomaknjeni v toliko, da se je dobil čas za prvo branje proračuna, za njimi pa pride na vrsto zakon o kmetijskih zadrukah.

Iz državnozborskih odsekov. — Usoda parlamenta ali ministrstva se odloči v proračunskem odseku. Ako bodo Čehi hoteli, bodo lahko zadrževali posvetovanja o proračunu dokler bodo hoteli in ne bo proračun do Božiča gotov, kakor je Körber obljubil cesarju. V prvi seji proračunskega odseka so Čehi že dosegli znatno zavlečenje. Prisilili so odsek, da se v svoji drugi seji ni baval s proračunom, ampak s predlogo zastran dijurnistov, katera predloga se je naposled po dolgi debati vrnila pododseku. Za četrtkovo sejo je bila naznanjena važna bitka. Vladne stranke so nameravale v nasprotju z opravičnikom preprečiti generalno debato s proračunom. Ako so to storile, bodo imeli Čehi povod, nastopiti z obstrukcijo. Čulo se je tudi mnenje, da vlada sama hoče potisniti Čeha v obstrukcijo, da bi imela vzrok, zaključiti zasedanje državnega zbora. — Narodnogospodarski odsek se je v sredo baval s terminsko kupčijo na žitni borzi. Poročevalec dr. Ploj je izdelal obširno poročilo. Vlada pa se je postavila na stališče, da se terminska kupčija na žitni borzi ne sme do cela odpraviti, kakor zahtevajo vsi pravi kmetijski zastopniki, ampak hoče to kupčijo le reformirati. Poljedelski minister Giovanelli je to vladno stališče obrazložil v dolgem govoru, ki se splošno obsoja. Stvar utegne, ako pride na razpravo, imeti še posledice za ministra Giovanellija, ki je pa le orodje v rokah sekcijskega šefa Becka.

Italijansko vseučilišče v Trstu. — Na vseučilišču v Inomostu so nemški visokošolci siloma preprečili italijanska predavanja nekega novoimenovanega profesorja. Nastopili so siloma proti utrakviziranju „nemškega“ vseučilišča in dosegli tudi uspeh. Italijanski dijaki in italijanske občine so se seveda hitro oglasile z zahtevo, da naj se v Trstu ustanovi italijansko vseučilišče. In glej — čudo! Dočim vlada še slišati neče o tem, da bi se v Ljubljani ustanovilo utrakvistično vseučilišče, dočim Čehom na Moravskem neče dati dvojezičnega, kaj še samočeškega vseučilišča, je brž pripravljena ugoditi zahtevi Italijanov in je minister Hartel se že izrekel, da se v dveh ali treh letih ustanovi v Trstu italijansko vseučilišče. Da je s tem ubito vseučilišče v Ljubljani, tega menda vlada ne opazi.

Francija. — Iz privatnopravnih vzrokov v korist nekaterim francoskim špekulantom je že pred nekaj meseci nastal mej Francijo in Turčijo konflikt, ki je zdaj zadobil jako resno obliko. Francija je namreč združila z rešeno privatnopravno zahtevo tudi celo vrsto političnih zahtev, ki merijo vse na to, povzdigniti ugled in veljavo Francije v Orijentu. Ker se turški sultan tej zahtevi ni udal, je Francija odposlala posebno brodoge, ki je okupiralo otok Mytilene. Sodi se sicer, da se bo sultan udal, ali vzlic temu ni izključeno, da provzroči korak, ki ga je storila Francija, mejnarodne komplikacije.

Vojna v južni Afriki. — Angleži imajo vsaki dan več smole. Doživeli so že zopet ohčuten poraz. Pri Bethelu so bili zopet hudo tepeni. Buri so zgrabili polkovnika Benson in mu jeden del armade popolnoma uničili. Sam lord Kitchener poroča o tem porazu v London, da je v tej bitki padel sam poveljnik Benson, 58 mož, osem častnikov, 156 mož pa